

Наталія ДИКА,

*доцент кафедри методики навчання
української мови Київського міського
педагогічного університету ім. Б.Грінченка*

СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТРУДНОЩІВ ЩОДО ВИМОВИ ТА НАПИСАННЯ СЛІВ

Досвід роботи над культурою мовлення учнів свідчить про необхідність використання у процесі занять з української мови словника основних труднощів щодо вимови та написання слів. Пропонований словник укладено на основі лінгвістичного аналізу мовлення учнів. Усі слова, словосполучення і словосполучення слів, у вживанні й написанні яких учні припускаються неточностей, подані у словнику за алфавітом.

Словник можна використовувати на уроках та під час виконання домашніх завдань.

Правильно	Неправильно
А	
А саме	А іменно
Б	
Без потреби	Без надобності
Близько (коло) двох тисяч гривень	Біля двох тисяч гривен
Брати участь у...	Приймати участь у...
Будь-яка школа	Люба школа
В	
Вартий уваги	Заслуговує увагу
Вважати (гадати), що...	Рахувати, що...
Ввести до складу	Ввести в склад
Виступити перекладачем (як перекладач)	Виступити в якості переводчика
В готелі "Київ"	В готелі "Києві"
Вжити заходів	Прийняти міри
Вжити належних заходів	Прийняти належні міри
В жодному разі	Ні в якому разі
Взаємини між студентами	Відношення між студентами
Взяв участь у ...	Прийняв участь у ...
Виділити кошти для придбання підручників	Виділити кошти у придбанні підручників
Відправити лист поштою	Відправити листа по пошті
Він є ... (учнем)	Він являється ... (учнем)

Власне так	Іменно так
Впадати в очі	Кидатися у вічі
Врахуйте думку людей (зважайте на думку людей)	Рахуйтеся з думкою людей
Втратити силу (знесилитися)	Загубити силу
Втручатися в ...	Вмішуватися в ...
В честь ювілею	На честь ювілею
Г	
Гальмувати рух	Тормозити рух
Гарний з усіх поглядів (з усіх боків)	Хороший в усіх відношеннях
Говорив близько години	Говорив біля години
Готуватися до екзамену	Готовитися до екзамену
Д	
Два вагони	Два вагона
Двадцять чотири чоловіки	Двадцять чотири чоловіка
Два тижні	Дві неділі
Двома словами	В двох словах
Декількома словами	В декількох словах
День відкритих дверей	День відчинених дверей
Деякою мірою	В деякій мірі
Дитячий будинок	Детський приют
Дитячий майданчик	Детська площадка
Для унаочнення (увиразнення)	Для наглядності
До запитання	До востребовання
Добрий за вдачею (доброї вдачі)	Добрий по натурі
Дорожчий над усе	Дорожчий всього
Думки збігаються	Думки співпадають
Є	
Є студентом	Являється студентом
Є невід'ємною частиною	Являється невід'ємною частиною
Ж	
Жінка, яка посміхається	Посміхаюча жінка
Жоден учень	Ніякий учень
З	
Завдати шкоди	Нанести шкоди
За допомогою словника	При допомозі словника
За дорученням	По дорученню
За зразком	По зразку
За його пропозицією (на його пропозицію)	По його пропозиції
За кордоном	За границею
Залежно від	У залежності від
За моїми даними	По моїм даним
Запланувати провести такі заходи	Запланувати провести слідуючі міроприємства

Збігатися (сходитися) в часі	Співпадати в часі
За призначенням	По призначенню
За теорією	По теорії
За формою	По формі
З будь-якого приводу	По всякому поводі
З вашою допомогою	При вашій допомозі
З вини	По вині
З фірмою “Довіра”	З фірмою “Довірою”
Згідно з наказом	Згідно наказу
Згущене молоко	Згущонка
З ініціативи (за ініціативи)	По ініціативі
Зіставити факти	Співставити факти
Змушувати (примушувати) вчитися	Заставляти вчитися
Знати з газет	Знати по газетах
Значною мірою	У значній мірі
З цього випливає	З цього витікає
I	
Із зазначенням номера	Із вказівкою номера
Іншим разом	Другим разом
Й	
Йти близько години (з годину)	Йти коло години
Йому перехопило подих	У його захоплює дух
К	
Колишній учень	Бувший учень
Колір оздоблення	Колір отделки
Кращий від усіх	Кращий всіх
М	
Мені пощастило	Мені повезло
Ми маємо...	У нас є ...
Мова йде про ... (ідеться про, мовиться)	Мова йдеться про ...
Моє ставлення до ...	Моє відношення до...
Можемо навести такі приклади	Можемо навести наступні приклади
Н	
На адресу	По адресу
Надійшло в продаж	Поступило в продаж
На доказ	В доказ
На закінчення, наприкінці, підсумовуючи	На заключення
На заклик	По заклику
На замовлення	По замовленню
Найближчим часом	У найближчий час
Найкраща дівчина	Сама найкраща дівчина
Наполюгати на ...	Настоявати на...
На прохання	По проханню

Наступним виступає	Слідуючим виступає
На всіх напрямках	В усіх напрямках
Незважаючи на...	Не дивлячись на...
Не з'явився через хворобу	Не з'явився із-за хвороби
Не маю жодних привілеїв	Не маю жодних привілей
О	
Оскільки, бо	Так як
О сьомій годині	В сім годин
Ось тобі й факт	Факт на лице
П	
Пам'ятник Франкові	Пам'ятник Франка
Певною мірою	В певній мірі
Перегорнути сторінку	Перевернути сторінку
Передплата на газети	Підписка на газети
Переказати телеграфом	Переказати по телеграфу
Перетворити на жарт	Перетворити в шутку
Півтора мільйона	Півтора мільйони
Під час обговорення	При обговоренні
Після закінчення університету	По закінченні університету
Повною мірою	В повній мірі
Поговорити щиро (відверто)	Поговорити по душах
По областях (областями)	По областям
Понад план	Зверх плану
Порядок денний	Повістка дня
Почуття обов'язку (чуття)	Відчуття обов'язку
Поштова адреса	Поштовий адрес
Правильно відповідає учень	Вірно відповідає учень
Прийшли всі без винятку	Прийшли всі без виключення
Протягом місяця (дня)	На протязі місяця (дня)
Прошу уваги	Прошу до уваги
Р	
Рекомендований лист	Заказний лист
Річ у тому (у тім)	Справа в тому
Роздрібна ціна	Рознічна ціна
Розказати про брата	Розказати за брата
Розплющити очі	Відкрити очі
Розумніший від інших	Розумніший інших
С	
Сильніший за мене	Сильніший мене
Скасування закону	Відміна закону
Сміятися з нього	Сміятися над ним
Спало на думку	Прийшло в голову
Ставитися до когось	Відноситись до когось
Ставлення до нього	Відношення до нього
Старший за віком	Старший по віку

Т	
Таким чином	Слідуючим чином
Такі проблеми	Слідуючі проблеми
Три місяці	Три місяця
Три поверхи	Три поверха
Тямущий (розумний) учень	Толковий учень
У	
У повному обсязі	У повному об'ємі
Х	
Характеристика (на) Петренка	Характеристика Петренку
Ц	
Цікавий захід	Цікаве міроприємство
Цього року	У цьому році
Ч	
Час від часу	Від часу до часу
Черговий по району	Черговий на районі
Через непорозуміння	По непорозумінню
Через це	Ввиду цього
Щ	
Що можна сказати про грамотність	Що можна сказати за грамотність
Я	
Я маю...	В мене єсть ...